Sadržaj:

1. Uvod
2. Vizija
3. Misija
4. Vrijednosti za koje se zalažemo
5. Struktura organizacije
6. Naš aktivizam je počeo.....
7. Pravni okvir u Bosni i Hercegovini u kom smo djelovale na poboljšanje položaja žena
8. Naš doprinos u promociji i zagovaranju
9. Javni život i učešće žena
10. Socijalna inkluzija žena i djevojaka
11. Aktivizam i kulturološki stavovi
12. Donatori

1. Uvod

Udruženje „Forum žena“ je nevladina organizacija, osnovana 1999. godine, u Bratuncu.
Od osnivanja smo opredijeljene da zagovaramo prava žena i djevojaka u kontaktima sa institucijama i medijima, kao i direktnim kontaktima sa građanima/kama putem kampanja, edukacije na radionicama, predavanja i okruglih stolova.
Posebne vrijednosti koje njegujemo su uvažavanje, povjerenje i solidarnost, kako bi podstakle individualne potencijale naših sugrađanki.
Organizaciju čine članice, podržavateljice, volonterke i prijateljice, koje svojim radom doprinose ostvarivanju misije i ciljeva.

2. Vizija

Žene i djevojke, u Bosni i Hercegovini, ravnopravne u svim područjima rada i djelovanja.

3. Misija

Udruženje „Forum žena“ je dobrovoljno, demokratsko, nevladino, udruženje žena i djevojaka, koje djeluje na području Istočne Republike Srpske, BiH i Zapadnog Balkana,
sa ciljem očuvanja, definisanja potreba i podrške u riješavanju problema žena i djevojaka u društvu, a naročito politika u oblasti javnog života, prava, socijalne zaštite i kulture.

4. Vrijednosti za koje se zalažemo

Aktivizam:
Aktivnosti pojedinki ili grupa koje su usmjerene ka ostvarenju zajedničkih ciljeva - politika socijalne pravde primjenjujući feminističke stavove i principe.

Osnaživanje:
Osnaživanjem žena i djevojaka doprinosimo pozitivnim društvenim promjenama.
Prikupljamo i bilježimo lične doživljaje i iskustva žena i djevojaka u društvenom i političkom kontekstu kako bi one postale svijesne individualnog i kolektivnog položaja žena i djevojaka u društvu.

Ravnopravnost polova:
Ravnopravnost polova označava jednaku vidljivost, moć i učestvovanje oba roda /pola na svim

područjima javnog i privatnog života, uz prihvatanje i uvažavanje razlika među ženama, djevojkama i muškarcima.

Nenasilje:
Nasilje je glavni mehanizam pomoću kog se ostvaruje društvena kontrola nad ženama i osigurava muška dominacija u patrijahalnom društvu. Nasilje nad ženama se sagledava kao društveni i politički problem koji odražava nejednakosti u odnosima moći, u porodici i društvu.

"Forum žena" podržavaju naše članice, volonterke, ženske mreže BiH, vladine institucije i međunarodne organizacije. Naš centar nam omogućava da iskažemo lične i organizacijske sposobnosti, kako bi razvile alternativne pristupe u obrazovanju žena i djevojaka.

U proteklom periodu aktivistkinje „Forum žena" bile su članice niza radnih tijela i zagovaračkih mreža u BiH, koje učestvuju u izradi relevantnih strategija i zakona, vezanih za ravnopravnost polova, a sve u cilju smanjenja diskriminacije po osnovu pola.

5. Struktura organizacije

Skupština, Upravni odbor, Predsjednica organizacije, projektni timovi, volonterke/ri, agencija za knjigovodstvene usluge, stručne saradnice/i, korisnice/i.
U primjeni Statuta i statutarnih odredbi izradile smo naše interne precedure koje prate politiku oraganizacije:

✓ Pravilnik o: članstvu, finansijskom upravljanju, volontiranju, zapošljavanju, upravljanju projektom i monitoringom, procedura o osnovnim materijalnim sredstvima.
✓ Strateški plan koji se revidira svake tri godine.
✓ Tehnički kapaciteti organizacije
✓ Organizacija posedu je (1 auto, 6 računara, 1 projektor, 2 skenera, 3 printera i kancelariski namještaj) i opremu (frizersko kozmetičku) za trogodišnju edukaciju, djevojčica od 15 - 18 godina.

<u>6. Naš aktivizam je počeo...</u>

Četiri godine nakon potpisivanja Dejtonskog mirovnog sporazuma (1999) Bratunac je imao oko 10 000 interno raseljenih lica koja su uglavnom bila smještena u sedam kolektivnih centara na području naše opštine.
Imali smo medijsku izolaciju, tačnije, jedine informacije koje smo dobijali bile su informacije putem medija iz Srbije.
U to vrijeme smo imali približno isti broj raseljenog i domicilnog stanovništva, a siromaštvo je bilo vidno.

2000. godine počeo je proces povratka prognanog bošnjačkog stanovništva. Tada je u toku bila privatizacija javnih preduzeca, kako u Bratuncu tako i u regiji, a sve veći broj radno sposobnog stanovništva je ostajao bez posla.

Počelo se razvijati privatno poduzetništvo, male trgovinsko - ugostiteljske i zanatske radnje, koje nisu omogućavale veći obim zapošljavanja stanovništva.

7. Pravni okvir BiH u kom smo djelovale za poboljsanje polozaja zena

Glas žena i djevojaka u Bosni i Hercegovini bio je nečujan, njihova prava su bila nedostižna jer je proces tranzicije u začetku, a zemlja opterećena posljedicama rata, netolerancijom i medjunacionalnom netrpeljivošću .

Sa usvajanjem Zakona o ravnopravnosti polova (2003) počinju se stvarati uslovi za poboljšanje položaja žena u BIH. Na ovaj nacin upsostavljeni su džender mehanizimi od lokalnog do državnog nivoa, gdje ni nakon 10 godina organizacije civilnog društva, koje rade na zaštiti prava žena, nisu prepoznate od strane džender mehanizama, kao partneri u implementaciji GAP-a BiH.

2006. godine usvojen je prvi Gender akcioni plan BiH, koji je do sada dva puta revidiran (2010 i 2013) a u toku je implementacija GAP-a za period 2014 - 2017 .

Savjet Bezbjednosti Ujedinjenih nacija je 2000. godine usvojio Rezoluciju 1325 - Žene, mir i sigurnost, koju je ratifikovala i Bosna i Hercegovina, a 2010. godine urađen je Akcioni plan za implementaciju UNCSR - 1325 BiH.

Ovaj Akcioni plan je revidiran 2013, a implementacija novog Akcionog plana, (2014-2017) UNSCR - 1325 BiH, je u toku.

U 2009 godini Parlamentarna skupstina BIH je usvojila Zakon o zabrani diskriminacije, kojim je data dodatna mogućnost ženama da se pozovu na ovaj Zakon.

U Izmjenama i dopunama Krivičnog zakona RS od 2010. godine, u članu 294a, predviđene su sankcije za krivična djela počinjena iz mržnje.

Iako je Zakon o instituciji Ombudsmena u BiH usvojen 2000. godine i danas nemamo objedinjenu instituciju, jer imamo entitetske institucije Ombudsmena.

Od decembra 2010. godine građani BiH su dobili mogućnost da putuju u zemlje EU bez viza.

Vlada Republike Srpske je usvojila „Strateški plan ruralnog razvoja RS“, a na preporuku Gender centra RS 2010. godine usvojen je „Akcioni plan za poboljšanje položaja žena na selu do 2015. godine“.

U decembru 2012. godine, Izborna komisija RS izdala je Uputstvo o organizovanju i sprovođenju izbora za članove/članice Savjeta MZ, a koje je u saglasnosti sa Izbornim zakonom BiH, te da na listama treba biti zastupljeno 40% manje zastupljenog pola.

Od 2000. godine do danas aktivistkinje „Forum žena“ su članice niza radnih tijela i zagovaračkih mreža u BiH koje učestvuju u izradi relevantnih strategija i zakona vezanih za zaštitu ljudskih prava, sa fokusom na prava žena u BIH.

Usvojeni zakoni, kao i strategije i akcioni planovi za primjenu istih, nisu implementirani potpuno ni na lokalnom, ni na državnom nivou, te nedaostatak njihove implementacije predstavlja glavnu prepreku ka pomirenju i normalizaciji odnosa među ljudima.

Diskriminacija, korupcija, ksenofobija, klerikalizam i nepotizam predstavljaju težak izazov i snažno utiču na povećanu apatiju i osjećaj nemoći kod građana, da naprave veće društvene promjene.

8. Naš doprinos u promociji i zagovaranju

Od samog početka aktivistkinje „Foruma žena“ vodile su se vjerovanjem u istu - pacifističku ideju, koja je bila sveprisutna kroz različite segmente našeg djelovanja, na polju zaštite ljudskih prava, sa fokusom na prava žena i djevojaka.

Naše priključivanje intrenacionalnoj kampanji „16 dana aktivizma“, koja se održava od 25. novembra (Međunarodni dan eliminacije nasilja nad zenama) do 10. decembra (Medjunarodni dan ljudskih prava), je način da ukažemo na važnost poštovanja prava žena.

Naša organizacija je aktivna u raznim inicijativama, ad hoc koalicijama i neformalnim mrežama, koje su nastajale kao potreba zagovaranja za usklađivanje zakona, kako entitetskih tako i državnih, sa međunarodnim konvencijama, rezolucijama i standardima EU.

1. Akcioni plan za implementaciju Rezolucije UN 1325 u Bosni i Hercegovini

2. Gender akcioni plan BiH

3. Strategija tranzicijske pravde

4. Inicijativa „Građanke za ustavne reforme“

5. Ženski sud BiH

6. Akcioni plan za poboljšanje položaja žena na selu

U svom radu aktivistkinje „Foruma žena“, u saradnji sa lokalnim organizacijama žena i političarkama (Loby grupa) vršile su zagovaranje za usvajanje i izmjenu zakona i dokumenata na lokalnom nivou, kako bi se stvorili zakonski okviri za ostvarivanje prava i unapređenje položaja žena.

1. Sporazum između Skupštine opštine, načelnika i nevladinih/neprofitnih organizacija Opštine Bratunac, potpisan 2010. godine;

2. Strategija komunikacije Opštine Bratunac, 2011. godine;

3. Lokalni gender akcioni plan Opštine Bratunac, 2012. godine;

4. Platforma o polnoj ravnopravnosti u Opštini Bratunac, 2012. godine.

Pravni savjeti u našoj kancelariji mogli su se dobiti direktno, a isto tako putem info linije, kako za naše sugrađane/ke, tako i za građane/ke opština regije Birač.

Od 2014 . godine, kao članica antikorupcijske mreže "ACCOUNT" BIH, naša kancelarija je regionalni - antidiskriminacioni punkt za prijavu korupcije, gdje građani/ke regije Birač, lično ili putem info linije, mogu da prijave eventualne nepravilnosti i korupciju.

9. Javni život i učešće žena

Kroz naš aktivizam, prepoznale smo važnost podjednakog uključivanja žena i djevojaka u političke partije i organizacije civilnog drustva. Naši resursi i pažnja bili su podjednako usmjereni na rad sa ženama i djevojkama, kako od Savjeta mjesne zajednice (kao najniže ćelije društvenog organizovanja) i lokalnog parlamenta, tako i do Parlamentarne skupštine Republike Srpske.

Tabelarni prikaz zastupljenosti žena i muškaraca, iz izborne jedinice 5, u Parlamentarnoj skupštini Republike Srpske

Godina	Ž	M	% Ž	%M	
2006	4	10	28,57	71,42	
2010	6	8	40	60	

Tabelarni prikaz zastupljenosti žena i muškaraca u Skupštini opštine Bratunac

Godina	žene	muškarci	% M	% Ž
2000	4	27	87,1	12,9
2004	5	26	83,8	16,2
2008	8	23	74,2	25,8
2012	4	21	84	16

2012. godine došlo je do smanjenja broja odbornika/ca u lokalnom parlamentu, što je uticalo na manju zastupljenost žena.

Ovo nam je pokazalo da u narednom periodu obratimo više pažnje i uložimo dodatne napore kada bude dolazilo do smanjenja broja parlamentaraca/ki na lokalnom i entitetskom nivou, jer će se smanjenje izabranih parlamentaraca/ki odraziti na smanjenje broja izabranih žena.
Veća zastupljenost žena u parlamentima, kako lokalnom tako i entitetskom, je važna kako bi smo imali i veći broj izabranih žena u skupštinskim radnim tijelima i komisijama.

Od početka smo davale važnost uključivanju žena u sve procese društvenog djelovanja, a posebnu pažnju smo posvećivale njihovom učešću u radu Savjeta mjesnih zajednica.
Njihova dugogodišnja isključenost rezultirala je da one nisu odlučivale šta su prioriteti , jer je u njihovo ime odlučivala nekolicina muškaraca iz njihove mjesne zajednice, koja je bila i politički angažovana.

Tabelarni prikaz zastupljenosti žena i muškaraca u Savjetima mjesnih zajednica

Bratunac

Godina	M	Ž	M %	Ž%
2007	125	6	95,5%	4,5
2014	112	33	77,3%	22,7%

Srebrenica

Godina	M	Ž	M%	Ž%
2009	96	4	96	4
2014	78	23	77,22	22,77

2012. godine, Uputstvom o organizovanju i sprovođenju izbora za članove Savjeta mjesnih zajednica (koje je izdala Republicka izborna komisija Republike Srpske), data je mogucnost političkim partijama, nevladinim organizacijama i grupama građana/ki da predlože svoje kandidate/kinje za članove Savjeta mjesnih zajednica.
Nakon ovog Uputstva uložile smo dodatne napore, kroz Loby grupu Bratunca i Srebrenice, da animiramo žene i djevojke iz političkih partija, nevladinih organizacija, žene i djevojke sa sela, da uzmu svoje aktivno učešće, kako prilikom kandidovanja, tako i u izbornom procesu.

10. Socijalna inkluzija žena i djevojaka

Jedno od važnih polja - pacifistickog djelovanja naše organizacije je posvećenost ženama i djevojkama, iz sela i grada, koje su trebale dodatnu podršku i ohrabrenje za njihovo lakše uključivanje u zajednicu.

Od 2001. godine smo imale različite ciljne grupe žena i djevojaka, a uključivale su se u zavisnosti od njihovih mogućnosti, starosne dobi i nivoa obrazovanja. Programi podrške su bili različiti jer su potrebe, sa svim njihovim različitostima, trebale biti pažljivo odabrane, kako bi podrška dala najbolje rezultate.

U cilju lakše integracije žena i djevojaka, povratnica - Bošnjakinja, domicilnih i interno raseljenih – Srpkinja, kroz trogodišnje programe cjeloživotnog učenja, u obuke o osnovama rada na računaru i engleskog jezika, bilo je uključeno 240 žena i djevojaka.
Važno je napomenuti da su ovo bile prve obuke iz ove oblasti, te da je ova obuka pomogla da žene i djevojke lakše dođu do zaposlenja. Obuke su, takođe, pružale mogućnost da kroz neformalne razgovore, u vrijeme pauza, upoznaju jedna drugu i steknu nova prijateljstva.

Kroz podršku održivom povratku naš rad je bio usmjeren ka ženama povratnicama, gdje smo im omogućile, uz podršku donatora, da usvoje znanje iz oblasti agrobiznisa (uzgoja jagodičastog i stubastog voća, plasteničke proizvodnje povrća) . Nakon obuke dobile su sadni materijal i prateću opremu za podizanje svojih - 36 individualnih plantaža.

Udruženje „Forum žena“ je 15.10.2011. godine, u partnerstvu sa lokalnim udruženjima: „Maja“ - Kravica, „Jadar“ - Konjević Polje i „Priroda“ – Bratunac, bilo organizator prvog trodnevnog sajma žena u agrobiznisu, Republike Srpske. Ovaj sajam je bio prilika da naše proizvođačice, zajedno sa proizvođačicama iz drugih opština, izlažu i prodaju svoje proizvode.

Uz razumijevanje donatora, bilo je omogućeno da žene i djevojke (koje nisu živjele na selu), u našem centru dobiju obuke kroz različite kurseve (šnajderski, tapetarski, frizerski i kozmetičarski).
Polaznice koje su usvojile znanje iz ovih oblasti, po završetku kursa dobile su mobilnu opremu, svaka za svoj zanat, tako da su mogle nastaviti da pružaju ove usluge i dopune svoj kućni budžet.

U 2005. godini registrovale smo obuku frizerki kao dodatnu djelatnost Udruženja „Forum žena“, a uz Memorandum o saradnji sa „Centrom za socijalni rad“ – Bratunac, nastavile smo obuku frizerki.

Trogodišnje obrazovanje za djevojčice od 14 do 18 godina, koje potiču iz porodica korisnika socijalne pomoći. Gradile smo pravedno i humano drustvo kroz njihovo obrazovanje.
Ovaj program je trajao do 2011. godine i kroz njega je prošlo devet djevojčica.
Dvije voditeljice ovog programa su bile frizerke, koje su tokom rada obučavale polaznice, a pružajući frizerske usluge i obuku kroz ovaj salon je cirkulisao veliki broj naših sugrađanki i sugrađana.
Ovo je bio način da podsatknemo multietnički dijalog kroz pružanje i dobijanje usluga, jer su frizerke, polaznice i korisnice frizerskih usluga, bile različitih nacionalnosti.

11. Aktivizam i kulturološki stavovi

U posleratnom periodu kulturni sadržaji u našem gradu praktično nisu postojali.To znači ne samo da „Dom kulture" nije bio u funkciji,već ni ostali vidove kulture življenja nisu bili prepoznatljivi kao nešto čemu treba posvetiti pažnju.Pored toga obrazovni programi u svom sadržaju nemaju aktivnosti kojima bi uticali na podizanje svijesti kod školske omladine iz oblasti seksualnog i reproduktivnog zdravlja,stereotipa ,diskriminacije i omladinskog aktivizma u zajednici.

Od 2002 .godine u našem centru počela je „Mini škola feminizma" .U početku ona je planirana samo za djevojčice od 13 do 15 godina i program rada je bio prilagodjen ovoj ciljnoj grupi .Kroz tromjesečnu školu djevojčice su imale priliku da dobiju znanja po različitim temema : komunikacija i njene tehnike,samopouzdanje,odgovornost, konflikt,rodne uloge,stereotipi i uticaj tradicije, feminizam i feministički principi,seksualno , reproduktivno zdravlje ,nasilje i trafiking.Ovaj program je bio prihvaćen od djevojčica ,njihovih roditelja,pedagoga i psihologa iz osnovnih skola. Do 2006. godine ovu školu je proslo oko 170 djevojčica .U 2007 .godini smo počele upisivati i dječake , a polaznici su mogli biti maturanti osnovnih i srednjih škola , tako da su bile mješovite grupe dječaka i djevojčica. Ono što želimo naglasiti da je program radionica bio isti,a da su grupe bile uvijek različite.Polaznici su organizovali sa voditeljicama različite dogadjaje u školama gdje su uključivali svoje vršnjake i vršnjakinje u debatne klubove ,što je davalo mogućnost da se veći broj njihovih vršnjaka uključi u teme debata : „Patrijarhat ,da ili ne" , „Ko ima veći nivo tolerancije,muškarci ili žene" ,"Muško-ženski poslovi" ,"Važnost obrazovanja -ko treba da bude više obrazovan,žena ili muškarac", „Muška boja-plava,ženska boja-roze" ,kako bi razbijali postojeće stereotipe po polnoj pripadnosti.

Ova mlada generacija je prelazila nametnute granice,upravo oni su bili /e prvi studenti u Tuzli i Sarajevu .Nakon završenih studija,jedan broj mladih se vratio u Bratunac i rade kao ljekari ,psiholozi,defektolozi ,a neki su otišli dalje traćeci zaposlenje.Danas mladi ljudi iz Bratunca nemaju predrasude gdje će studirati u Tuzli , Sarajevu ili Plama , da bi dobili diplome javnih univerziteta .

Podršku komunikaciji za društveni i kulturni razvoj izdavanjem knjige „Žene u vremenu- Bratunac" ukazale smo na to koliko je važna kultura i komunikacija u procesu razvoja i pomirenja u BiH. Knjiga stavlja fokus na ulogu žena sa područja Bratunca u procesu pomirenja ,promociji dijaloga i razvoja zajednice u periodu od kraja Drugog svjetskog rata.

Danas u regiji Birač koja pokriva sedam opština Istočne BiH aktivno je 17 udruženja žena ,koje okupljaju veliki broj žena i djevojaka u svojim gradovima i zajedno djeluju putem Loby grupe ,doprinoseći pozitivnim

društvenim promjenema unutar svojih zajednica .Sve lokalne inicijative su naši resursi koje mi dijelimo ,uvezujemo kroz zajedničke akcije djelujući kroz neformalnu žensku Loby grupu regije Birač.

Nakon poslednjeg rata ponovo su žene bile te koje grade mostove prijateljstva ,rade na rekonstrukciji duša skrhanih bolom zbog gubitka svojih najmilijih ,daju svoj doprinos u vraćanju ljudskih vrijednosti i obnovi našeg grada kakav je bio prije poslednjeg rata.

Za sve ove godine rada imale smo podršku

Sida-Sweden - **Kvinna Till Kvinna**

Cooperazione Italiana

Pax Kinderhulp

CARE Internacional

IRC

Canadska Ambasada

UMCOR/USAID

UNDP

Opština Bratunac

CISP

Privatna donacija

Agencija za ravnopravnost polova Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice/FIGAP-

Gender Centar Vlade Republike Srpske

UN Women

Lična donacija Volfang Petrič OHR

Ministarstvo finansija i trezora BiH (Vanjska trgovinska komara BiH)